

~~31225~~

а.панів

БЕЗ МЕЖ

921

17

Державна Публічна
БІБЛІОТЕКА УРСР
ІНВ. 31223

АНДРІЙ ПАНІВ

БЕЗ МЕЖ

ПОЕЗІЇ. КНИГА ДРУГА

РАДЯНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1 9 3 3

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літопису Українського Друку“, „Картковому репертуарі“ та інших покажчиках Української Книжкової Палати.

R

'61.2'06-1

Ш/6(4УКР)6-53

Центральна
наукова бібліотека
АН УРСР
Акт № 197
№ 12 660-3

ВНООФ
Звірено 20 07 р.

Редактор *Н. Рибак*. Обкладинка та технічне оформлення *Я. Руденського*. Технічне керівн. *Л. Позіна*.

Видання № 10. 4 друкарня УПТ. Зам. № 1523. Укрголовліт № 7558 (822) від 15 II 1933 р. Тираж 2000 прим. Передано до складання 7/VIII. Підписано до друку 24/X 1933 р. Формат $1/32$ 62×94. Вага паперу 3, кг на 1000 арк. Літер у папер. арк. 4000. Друк. арк. 9.

Т Р И З У С Т Р І Ч І

ТРИ ЗУСТРІЧІ

I

Перша була така:

Лан прослався широкий,

Панський,

неосяжний лан,

Я

ще дитячим кроком

Іду малим

наймитчам.

Раптом здригнувсь:

на мене

В куряві, в диму

Лізе

потвора

страшенна...

Знищу —

кричить —

зімну.

Велетенські її колеса

Втрое

більші, ніж я,

II

Друга зустріч —

це власне мрія.

Я прощався з полем своїм,
Над обніжками вітер віяв,
Ніби легкий прозорий дим.
І ввижалось: на довгі межі,
На оці вузенькі смужки,
Щоб їх спокій давній збентежить
Йде упертий,

залізний кінь.

Прийде,

зоре зелень обніжків,
Непотрібний будяк і полинь,
І притиснеться твердо й ніжно
До нової,

не панської

землі.

У вечірнім присмерку синім
Загорались

дальні зірки,

І ввижалось —

ніщо не спинить,

Як іде

залізний

кінь.

III

Втретє

зустрілись ми вчора:

На колективних ланах

Межі
 лежали
 розорані
В дійсності,
 а не в снах.
Вийшли
 залізні
 друзі
У гомінкому гурті,
Весело
 в землю
 вгрузло
 триста
 блискучих
 плугів...

Де кучерявились межі,
Там —
 лише
 чорні
 сліди...

Весело оком стежить
Той, що за стерном сидить.
Погляд у нього юний,
Але рука
 тверда,
І на шляху до комуни
Вбік нікуди не зверта.
Наймит
 сів на машину,
Наймит
 її полюбив —

Хто їх тепер
 спинить
На шляхах
 нових
 боротьби..
Пройшла
 в долину
 колона —
Рілля
 суцільна
 лежить...
.....
Як радісно в волі незломній
Горіти,
 боротись,
 жить!..

1930

ВЕЧІРНІ ТІНІ

Не тільки ранки в нас бадьорі —
Є радість в синіх вечорах,
Як тінь машини креслить поле
І дим згасає по житах.

І над безкраїм диким степом
Встають реальністю міста —
Зумій у хвили ті, поете,
На варті словом чуйним стать!

В натяках диму угадати
Нечуваних зворушень план,
Де впише невмирущі дати
І лан без меж, і Дніпрельстан.

ДЕСЯТИЙ ЖОВТЕНЬ

Спокійні дні...
 Спокійні і тривожні.
Займається
 одинадцятий рік.
Пройшли як військо,
 д е с я т ь
 переможних —
Горить огонь
 жовтневої зорі.
Працюємо,
 ростем.
 Не можем уявити,
Що роки ці зробили
 на землі,
Як заздритимуть
 наші діти,
Що
 м и
 в цей час
 боролись і жили.

В буденній праці,
в поросі, в руїнах
Встає з Дніпра
могутній Дніпрельстан,
Гудуть на Волхові
турбіни —
Рубцюються сліди
колишніх ран...
Заводи
розпустили коси чорні,
Машина
чітко
час новий
кує.
У велетенським,
у жовтневім
горні
Індустрія встає.
Моє село...
уперте й неймовірне,
З кошлатих хат
прямує вже
в світи —
Туркоче радіо йому
привіти рідні,
Тремтять огні
великої мсти...
Машина йде й сюди
струнким розмахом;

Згризає межі
 ніж новий...
 Дріт розметнувся
 над церковним дахом,
 Щоб гомін світу
 чуйно уловить.
 І враз — жура...
 В цей день
 ясний, чудовий;
 Хоч радіо до нас
 ти і прийшло —
 Та Іллічевої
 промови
 Не вчує вже село...

 Тремтить
 нервово
 голуба
 антена.
 Сьоїть
 заслухана юрба.
 Колише
 вітер
 гасло
 на знаменах:
 „Не спочивай —
 триває
 боротьба!“

ПІСНЯ ТРАКТОРИСТІВ ¹

*Тракторним колонам радгоспу № 20
на Орхівщині*

Стоїть в степу колона—
Дванадцять тракторів,
Ніхто її не зломить
В невпинній боротьбі.

Ми міцно тримаєм стерно,
Юнацька в нас тверда рука—
Зроста посіяне зерно,
Зерно більшовика.

В нас руки мозольові
І погляд наш ясний—
Ми шляхом перемоги
Ідем у день новий.

Слухняний наш залізний кінь,
Ми любим подихи його—
Коліс його спокійний хід,
Грудей його огонь.

¹ Співалася на голос „Молодої Гвардії“

Свою юнацьку силу
Вкладемо в міць машин
І з ними підем сміло
До зоряних вершин.

Ми вмієм виконати план,
Не одступати ні на мить—
Зоремо колективний лан
Ударно й дружньо ми.

В нас хлопці і дівчата
Всі — дружній колектив:
Умієм працювати
І до мети дійти.

Зросло посіяне зерно—
Колоно! Знову в бій!
Не выпускай із рук стерно
Незборний стерновий.

1930

П Р И В І Т

*Студентам Мереф'янських курсів
підготовки наймитів до вишів*

Я привіт вам приніс—
одверто і радо.
Сто
юнацьких сердець!
Готуйтесь у бій!
Як республіці
треба кадрів,
Треба дати
їй.
Ми сапачками
вміли полоти,
Нам знайомий
тракторний дим—
І нова
не страшна
робота
Головам нашим
молодим.

Хто сказав,
чи під силу нам
наука?

Хто спитав,
чи здолаємо
виш?

Глянь
на наші мозолисті
руки...

Ось вони—
подивись!

В них
тримали ми добре
рушницю,

І машини
слухняне стерно—
Знаємо —
не забавка — учитись,
Але треба—
і ми йдемо.

Там лежать
розворушені села,
Там чекає
спільна земля...

І ми прийдемо
мудрі,
веселі—

В дійсність
дивну
перетворимо план.

Хто забуде
 неповторні моменти,
Цю могутню,
 батьору мить!..
Наймітам—
 пролетарським
 студентам
Мій
 палкий,
 товариський
 привіт!

1930
Мерефа

Б Е З М Е Ж

Як я ненавиджу межі,
Чорне прокляття села:
В їхній зрадливій мережі
Власність тенета сплела.

Ділять вони неподільне,
Ранами ржуть лани,
Дума селянська невільна
Ніби прикута до них.

В смугу вузьеньку між ними
Втиснулась заздрість і кров.
Їх ні за що не розніме
Той, хто старе не зборов.

Псами в траві на сторожі
Скаляться хижо кілки...
Стогін і лемент тривожний...
Задрощів камінь гливкий...

Скільки на межах проклятих
Вилято поту і сліз!..
Вітер лиш свідок крилатий,
Що їх над полем розніс...

Їхні ряди лиховісні
Рясно вкриває бур'ян,
В їхніх тенетах повиснув,
Гине і задум і план.

Їхніх тенет павутиння
Держиться жадно куркуль,
Чорною хитрою тінню
Ставши на нашім шляху ..

Ниви в строкатій одежі
Привидом давнім лежать ..
Непереорані межі.
Власности втілений жах...

.
А поруч ось
 не сон,
 не мрія:

Лан—
 на тисячу га,
По ньому
 хвилями
 вітер
 віє.

І краю
 тим хвилям
 нема...

З житів
 не видно
 автомобіля,

Гнеться
униз
кокос тугий.

Хвиля
за
хвилею,
хвиля
за хвилею

без меж,
обніжків,
без
берегів.

Земля
скорилася людині,
Бо тут людина—
колектив,

І лан
в напруженні й гудінні
Машинами
заклекотів.

І от виходять стрункі комбайни,
Ці кораблі безмежних нив,
Широку постать, як море, займуть
І візьмуть щедрий дарунок жнив.

Ножі колосся важке підкосять,
Машина мудра їх розгризе—
І щедрю зливу золотокоосу
Авто турботливо везе

Засмагли й чорні капітани
Струнких, невтомних кораблів
Не схиблять стерном, не відстануть
На цій, без меж, своїй землі.

А там ритмічними рядами
Ідуть, танцюють жниварки,
І гоготять, чадять димами
Смуглявошкірі молотарки...

Тут захват праці, пал змагання,
Й нема тут див, нема чудес—
Працює чітко й неугавно
Загін залізний МТС.

І от
 повстали
 стоги високі,
І лине тепло
 зерновий плин
Розносить мужні
 життєві соки
По жилах творчих
 наших країн..

І от—
 ідуть, гудуть
 загони
Нових
 залізних
 товаришів...

Й рука німіє
там
за кордоном,
Яку на нас
підняв фашист.
Нехай же
хижо
ворог стежить,
Як ланцюги в нас
старі
горять—
Зникають
в безвість
на нивах
межі—
Росте і квітне
країна
Рад.

Ш К О Л А

Сумському педтехнікумові

Юність, юність! Недосяжна й близька!
Знову я в твоїй сім'ї —
П'ю очей твоїх гарячі бризки
І гортаю спогади свої.

Десь отут малим бродив і мріяв,
Як ходив до школи в Ворожбі,
Як сидів задуманий над Виром
У чудній незбагненій журбі...

Мріяв — гарно вчитися у школі,
Ще любіше — нас малих учить,
І з солодким подивом і болем
Я у долі взяв свої ключі...

Дні минають... Невблаганно й терпко
Час іде... і от я знову тут:
Спогади забуті, напівстерті
Затопляють повинню, ростуть...

... Десь під лісом прихилилась школа...
Вечоріє... Огник догора...

Завмирає снігове поле,
І пішла додому дівчора...

Там десь місто із шаленим рухом,
Невидані там горять огні —
І жадібно ухо чуйне слуха,
Як антена шле свої пісні.

Це таке — далеке ніби й близьке, —
Та вже я до школи не піду,
Спогадам лиш руку вдячно стисну
Та дротам, що радісно гудуть...

Може й голос мій непевний і невмілий
Хтось учує ввечері в дротах —
В кожному школу на незримих крилах
Залетить він чуйний синій птах.

Стисне серце невідомим болем,
Коли відгуку я не вловлю...
Школу, сіру і далеку школу,
Як в дитинстві, я й тепер люблю.

А вона — далека й близька —
Шле згадки і заклики мені,
Де горять привітним, теплим блиском
Молодих очей огні.

Г У С Т И Н Я

Густинській дитколонії на Прилуччині

Під небом дзвони: дзелень... дзень...
А вітер дме — так терпко і бадьоро.
Такий осінній аж прозорий день,
Так свіжо засинілися простори,
Таке життя шумує молоде,
Що дзвін, і церква, й хрест, що пнеться вгору
Здаються маревом, казками з древніх книг,
І недовірливо ми дивимось на них.

Риплять струхлілі сходи ветхої дзвіниці,
В похмурих мурах скулилась Густинь.
Старим могилам щось можливо сниться,
Коли їх криє кособока тінь,
І їм здається, що ченці й черниці
Таємно сходять із похилих стін,
Спускаються в гнилі суворі склепи,
Шукають Самойловича й Мазепи.

Вони з побожністю ковтають гніль і цвіль,
Зотлілі Горленкові мацають останки,
Їм сморід трупів — дим кадильних хвиль
У чорному скаліченому танку,

І лет кажанячих нечутних крил
У підземелля вічним півсвітанку —
Напевно міг минуле б нагадать,
І холод застінків і жах міцних оград.

Та тільки ні!.. Які там сни і мрії! —
Залишилось спокійно догнивать —
Життя таким вирує буровієм,
Так ламле спорохнілу гать,
Так соковито юністю зоріє,
І голоси дитячі так дзвенять,
Що навіть в дзвоні древнім над ланами
Вчуваєш хід упевнений динамо.

Над склепом — піонерський спів,
І молодець: „будь напоготові!“.
Новий тут час нових людей родив,
Прислухайтесь до їхньої розмови —
Вони не снуть про гниль колишню снів,
Вони до боротьби „завжди готові!“...
І слухає замислений Удай
Веселий гімн науки і труда.

Де плюскалась вода під темним муром,
Де стріли падали і шведів і татар —
Садовник мудрий схрещує культури
Нових плодів, невиданих ще трав.
В хлівах корови теплі і похмурі
Ждуть вечора в задумі синіх чар.
І хлопець мріє про майбутні ери,
Пасучи велетня — йоркшіра „Піонера“.

Хвала життю... Йде сила молода.
Йде діввора, голосна діввора.
Вона вже вчула пахощі труда,
Вона вже зна, як догниває „вчора“,
Вона сьогодні вміє угадать
І в співі криці, в гомоні мотора.

Зникає од хрестів зловісна тінь,
В багрянім блиску вироста Густинь.

НА ВОРОНІВСЬКИХ КРУЧАХ

Просторо ліг замислений Дніпро,
Спокійно котить темні хвилі...
Пливуть плоти.

Чайки снігокрилі
Кричать і падають.

Широкий рот
Роззявив сом дурний, ковтаючи гачка,
І гнеться вудлище...

Дівчата
Сміються з берега. Одна струнка й в'юнка
Взялася косу мокру заплітати.
Вже вечоріє...

Пада тепла мла,
Десь кроншнепи несміло обізвались
Стихає гомін дальній пароплава,
І світла тінь од місяця лягла.

З Л И В А

У вогкій тьмі мов гускне тиша
Вином п'янким між чорних стін...
Дощ свіжо й однотонно дише.
І вечір кучері густі

По небу розпустив. Безумно
Їх вітер мчить, шматує, рве —
А в небі холодно і сумно.
Бліда усмішка в безвість зве.

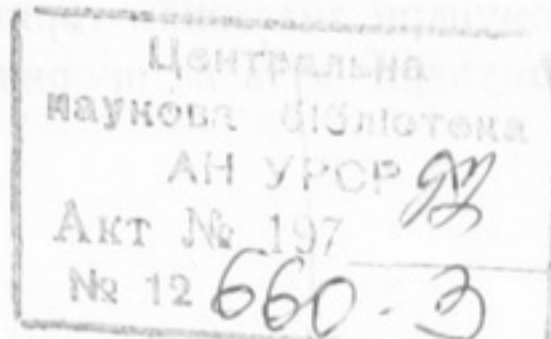
Грогохнув грім. Зарокотали
Дахи, і щогли, й небеса,
І меч з розпаленої сталі
Блиснув на мить і враз погас.

І з болю тьми відкрилось тіло,
Одкрилась рана. І вода
Рвонудась струнами густими,
Стурбована і молода.

Ще темінь блискала і гасла,
І вщерть напоєна земля
Таємними, німими гаслами
Розмову з обрієм вела.

Ще в ринвах ринули потоки,
І в спазмах завмирала ніч,
А сон ясний, а сон глибокий
Ставав із нею пліч-о-пліч.

А. Панів—3

33

ЗА БІЛЕ ЗОЛОТО

Комуні „Червона зоря“ на Вовчанщині

Над країною свято летить
У одежі струнких риштувань.
До осяйної ближче мети
Перейшли ми на ще одну грань.

Це ж сьогодні Країну Рад
Пильно слухає цілий світ:
На Жовтневий виходять парад
Перемоги й завдання нові.

Рапортують заводи, міста,
І радгоспні й колгоспні лани,
Як Країна Рад вироста
Й не затримає її, не спинить.

Рапортує „Червона зоря“
Од ланів, машин, буряків —
Комунари змаганням горять,
Комунари ідуть на прорив.

Біле золото — ще в землі,
А заводи гудуть в-диму —
Хто посміє спинить їх на мить,
І затримати сировину?

Хто?!

Й комуна на штурм іде,
Йдуть жінки, школярі, і сусідня артіль.
І дзвенить їм назустріч осінній день,
Й розкриває обійми безмежна суціль.

На штурм!

На штурм!

Гострять ножі!

Тонни шикуйте густо і часто!
Товаришу Зубцов! Дисципліну держи
Комсомоле!

Мобілізуй маси!

Хай холод ранковий в обійми бере,
І сріблить буряк сивий іней —
Ми станемо всі

в ударний шерег,

І праці

ніхто з нас не спинить.

І от вечоріє...

Тонни лежать,

Почищені, зміряні, вкриті —
І в дзвоні копачки, в блиску ножа
Радість ще довго буде горіти.

Але не спочинок... Не спокій, ні.
Буксиром

ідем на Бочкову —
Запалимо й там змагання вогні,
Покажем роботу зразкову.

Так. Ми кінчаєм бурякові жнива,
І свято святкуєм роботою —
Йдемо у лавах ці дні святкувать
Ударної праці суботником.

Лунайте ж труби й пісні дзвеніть,
І ріжте тьму смолоскипи —
Нас зорі вітають згори ясні,
І ми всі в одне міцно злиті.

Огнем мерехтливим манить кіно,
І ми йдемо спочивати —
І вабить кошлатим теплим сном
Хороша утома-мати

Встає на екрані далекий „Гігант“
Тріщить в синім сяйві стрічка —
Зробили ми діло —

хай тисячі га

Зачислить в актив

п'ятирічка.

МІСТО КОЦЮБІНСЬКОГО

Блиск старий
 над зеленою Вінницею,
Таємниче застигли. „Мури!“
Але
 ні на мить не спиниться
Молоде серце міста,
 що живе і горить.
Бог —
 реальний, ніяк не мітичний —
Мов скляний,
 нерухомо стоїть:
Так заплутався — бідна річка —
У зелених тенетах своїх.
Але там,
 під блакитним Сабаровим,
Він
 бурує
 і рве
 граніт,
І турбіну
 крутить старанно,

Й на село шле

огні...

Там

колись

юнак Коцюбинський

Про майбутнє надії ростив—

А тепер—

без меж колоситься

Марка Гуцці не сон—

колектив!

А тепер—

чорно-сині кар'єри

Розпанахали груди землі:

Древні скелі

нечуваний

рве грім

І руйнує спокій століть...

Рвуть

граніт

робітничі руки—

Прокладають шляхи

в глушину.

Гук над Богом

і радісний гуркіт—

Ні!

Вже Богу ніяк не заснуть...

Задзвеніли

вгорі мотори,

Відгукнулись

віддано

внизу—

Небо з річкою
 радо говорять,
Хмара дальня
 віщує грозу...
Флот
 над містом...
 Внизу куриться—
Понад Богом—
 заводів дим...
Що як глянув би ти,
 Коцюбинський,
Що це сталося
 з містом твоїм?
Виростають
 нові
 електровні,
Чіткі обриси
 дивних споруд,
І нового захвату повні
Кожний ранок
 гудки
 гудуть...
Ти б побачив,
 як у дні МЮД'у,
Молодь та,
 що її любив,
Заливає зливою
 клуби,
Де гугнявив колись
 равні...

Ти б Естерок побачив
на фабриці,
А Замостя—
в будівлях струнких,
І у церкві,
де піп в диму бабрався,
Молоде кіно
„КІМ“...
На майдані навпроти просторому,
Серед цегли,
каміння,
ям—
В плануванні ліній суворому
Дім будують
з твоїм ім'ям...
Ні! не та ти,
зелена Віннице,
Не стара ти—
зовсім молода:
Бо буяє в тобі і піниться
Молодого
захват
труда.

1981

Б И Л О Р У С Ь

СОНЯЧНИЙ ДЕНЬ

Враз
 потяг зупинивсь...
Бори,
 бори
 побігли.
І тихо, тихо.
 І у тиші цій
Далекий шум,
 як дальній рокіт хвилі,
Де б'ються, шеркотять
 зелені камінці.
Лежать у штабелях
 берези білокорі,
І дуб
 підрізаний лежить.
Лежить сосна...
 Смолисті сльози ронить.
А бір спокійно
 втихомирює,
 шумить...
Дві рейки в ліс вповзли,
 як дві гадюки,

І сліпять очі
 відблиск сонця з них.
Їм семафор
 простяг
 самотню руку,
А в глибині
 ляжливо
 дим
 ізник.
А сонця, сонця...
 Тепло й щедро
Посипало дрягви і болота...
Земля парує...
 Радісно й уперто
В повітрі
 голоси дзвенять.
Лісницька хата...
 Бір
 шумить...
 На ганок
Виходить
 мати—
 світла і ясна.
Бір
 гоїть
 і чужі й свої
 солодкі рани...
Летить
 холодна,
 запашна
 весна.

АСІНБУДІВСЬКЕ ОЗЕРО

Люди кажуть старі:
Тут лісун
Будував
химерні будови,
Все шукав
невидану красу,
Дослухавсь
до зеленої
мови,
Задивлявся
в зелені свічада,
І над водами
лунко углиб
реготав—
Чудно й дико
сміх
падав
І в болоті
догнивав.
Так стояло
спокійне озеро,

І не знало,
які йдуть часи,
Які пройдуть
над ним
грози,

І по чому
лісун голосив.

.
Пісня криці з болот устає,
Бліднуть казки старих дідів—
Звір залізний гризе й кує
Невидане диво з див.
Ліс прорізала темна сталь,
Невидимі дроти гудуть.
Нова казка така проста,
Нова пісня
„А с і н б у д“

І ось уже бачу:
над озером
темним

Дроти,
димарі,
машини
сплелись—
Нову,
прекрасну,
залізну поему
Криє дбайливо
цей дивний ліс.

І в тій поемі
 звучать могутньо
І гул тракторів,
 і каміння хруст
І творчий труд
 вільний, розкутий;
І гомін антен
 на всю
 Білорусь.
То чорний скарб
 привітної
 Орші
В спорудах
 казкових
 горить,
 клекотить.
Які ж наші дні будівничі
 хороші!
Яка
 соковита
 кожна мить!

КОРДОН

Дроти у даль біжать. Над Негарелим хмари...
Вагон спинивсь... І ми на грані двох світів.
Йдемо... Б'є пульс чіткі удари,
І лс по той бік ніби ворог затремтів.

Кордон!.. Земля лежить і марить,
Як стануть гасла дійсністю оті,
Що аркою ясніють в висоті
Одним надія, іншим—невблаганна кара:

„Навіки комунізм кордони всі змете!“,
„Пролетарям на Захід шлем вітання!“
І перемоги впевненість росте.

Облита кров'ю зникне геть межа остання:
По межах всіх дасть грозовий удар,
І встане велетень—всесвітній пролетар.

1928

НА ПРИКОРДОННІ

З Янки Купала

Над прикордонням — темний привид:
Снується з кута в кут тривога —
До хат убогих нишком прийде,
Зрадливо стане край порога.

Щороку, як в лісах заснулих
Кора налеться свіжим соком,
Іде з згадками про минуле
І мутним сочиться потоком.

Мов муха в'їдлива, уп'ється,
Ніяк напиться не може,
І лячно в наболіле серце
Зловісним ціпом застукоче.

На прикордонні — вічний спомин
Про незагойнеє минуле,
Коли в страшнім бурхливім морі
Життя скривавлене тонуло.

Встає сумний жахливий привид —
пожежах край конає мертвий:

Ніким не сплаченій кривди,
Нічим не виправдані 'жертви.

На згарищах блукає спомин,
Перебира іржу колючу,
А вітер шле журний відгомін,
В сльозах пекучих захлинувшись.

На прикордонні — мудрий знахур,
Коли поворожити хоче,
Він, озираючись на захід,
На схід свої керує очі.

А сіяч, кидаючи зерно,
Стискає жменю мозолисту:
Він до спокою не наверне
Свої надії племенисті.

Не може знать, як не ворожить,
Кому він засіває ниву —
Чи сам змолоти зерно зможе,
Чи візьме пан ненаситливий.

На прикордонні тихо, сонно,
Та, як дроти, нап'явши жили,
По той і цей боки кордону
Стоять ворожі дві сили.

Повз пущі, пасіки, загони
Лягла межа страшна й кривава —
Навколо висяться кордони,
Навколо сунуться застави.

А ВТОПЛЕНИК ПЛИВЕ ПО ВІСЛІ. .

З Янки Купала

Бенкет справля панська Варшава,
Останні дні хмільні повисли —
А Вісла піниться кривава,
А втопленик пливе по Віслі.

Їлищать мундири, оксамити,
В огнях панські палаци сяють —
У робітничу кров залиті
Майдани й вулиці до краю.

Бенкет справля панська Варшава,
Ксьондзи частують сакраментом —
На черзі дня сьогодні — справа
Про об'єднання інтервентів.

Пави з маркізами Парижу,
З боярством Бухаресту п'яним
Планують і на части ріжуть
СРСР в хмільній уяві.

Бенкет справля панська Варшава,
А для гуманности й прогресу

Йде за облавою облава
На східних „вольних“, „польських“ кресах.

Обідраних, під дзенькіт кулі,
Там білоруса й українця
Ведуть закованих патрулі
Скривавленим страшним гостинцем.

Бенкет справля панська Варшава,
Жандарський кінь ступа копитом
По головах страшних, кривавих,
По замордованих, забитих.

Людським життям набито тюрми,
Бурує в тюрмах помсти злива —
А в Бельведері виють сурми:
„Нех жеє польська дефензива!“

Бенкет справля панська Варшава,
Останні дні хмільні повисли —
А Вісла піниться кривава,
А втопленик пливе по Віслі.

ТИ ЙДЕШ, СТАРЕ СЕЛО

З Янки Купала

Як сон похмурий, небажаний,
Ти йдеш старе село,
А нарід твій, вірнопідданий,
Прямує, скинувши кайдани,
До днів нових, нової слави.

У поле вийдуть твої люди
З приладдям іншим, в іншій складі,
В громаді сіять вони будуть,
Смоктать це буде визиск груди —
Одна верх візьме думка-рада.

Нащадок твій уже не піде
З торбами по сумній дорозі
Шукати кращих днів хоч сліду:
Уламки днів знуцання й кривди
Бурхливих днів розвіють грози.

Горби твоїх німих курганів,
Де тлін невільника і князя
Поріже криця невблаганна

Пожре пожежа полум'яна
Щоб цвіт зацвів на грязькій грязі.

Де простяглися сірі села,
Там буйні велетні повстануть,
В грайливім блисківі веселок
Електрика свій шлях розстелить.
Дим каганців навік розтане.

Заглушать тракторні колони
Твоїх сопілок спів журливий,
І сонцем стерши піт солоний,
Твій сіяч, що був сам на ниві,
Не піде до хреста з поклоном.

Твої колеса спорохнілі
Згорять в огні їдкім бензину,
А твій косар, колись несмілий,
Зламає косу перетлілу
Й натомлену розігне спину.

Коло куделі вже дівчина,
Очей не буде знапашати:
Залізна пряля безупинна
Робітника і селянина
Одягне у добірні шати.

Уб'є струхлілі забобони
Піснями радіо ясними
І в тон заграє зорнотонний,
Забувши кривд кривавих спомин,
Одвічний бір, одвічний Німан.

Лісун з русалкою покине
Полохати халупи сонні
І водяник у твані згине,
Спаде в хатинах павутиння,
Й заскаче в срібних шибках промінь.

Де хрест покору слав із вежі,
Димар фабричний візьме владу,
Замовкне дзвін дзвіниць бентежний,
Гудок свій заклик в даль безмежну
Пошле могутнім гудом-ладом.

Щороку будуть готуватись
На лад новий, на новий звичай
Жовтневі свята святкувати,
Іти вперед, перемагати,
Й вітати волю бунтівничу.

То йди ж, старе село, з уяви,
Як сон похмурий, небажаний,
Бо нард твій вірнопідданий
Іде вже, скинувши кайдани,
До долі кращої і слави.

Листопад, 1929
Менськ

М И С Т О Ї М О Н А В А Р Т І
Д Н І П Р Е Л Ь С Т А Н І В

НА ПОРОЗІ ТРЕТЬОГО ВИРІШНОГО

Квартал штурму минув,
В гомін повитий і гул,
В блиску ударних змагань
СРСР вироста,
Чітким кроком іде
Третього року день.

* * *

Ми стоїмо на варті Дніпрельстанів,
Ми бережем огні нових пожеж.
Із нами разом мільйони встануть
Відбити напад від радянських меж.

На сході дальньому багряний прапор має,
Червонопрапорна на варті там —
Несе привіт трудящому Китаю,
Віщує смерть гнобителям катам.

В південних водах голубого моря
В учобі пильній флот димить, курить..
Хай припливе закутий в броню ворог —
А скільки в броні тій — нових Марті!

На Заході у муках і прокльонах
Встає, іде на бій непереможний клас,
І котиться в колонах мільонів:
„За республіки поляже кожен з нас!“

А північ упокорено заснула,
Лиш сполохи таємно мерехтять:
Вони минуле славне не забули,
І ждуть, як тисячі Чухновських прилетять.

Кипить країна в творчому екстазі,
Будує те, чого не бачив світ —
Не вигадки, не мрії, не фантазії,
А факти плану великих п'яти літ!

Широкий степ мережить дим комбайнів,
Рої комун машинами гудуть...
Лютує ворог, що ніяк не займе,
Ніяк не спинить нашу творчу путь.

На сході, заході, на півночі і півдні
СРСР росте, зростає, розцвіта.
В безсилій люті ворог блідне,
А нам — все ближчає мета.

На південь, північ, схід і захід
Послав проміння визволений труд —
А ні кордони, ні холодні ґрати
Йому не зможуть перетяти путь.

Огонь пожежі пильно берегтимем,
І силу вперто будемо збирати —
Шляхами перемоги йде і далі йтиме
Непереможня Спілка Рад.

Рік п'ятирічки минув,
В го́мін повітий і гул,
В сяйві ударних змагань
СРСР вироста,
Чітким кроком іде
Нових років день.

Кров'ю палає
 далекий схід,
Хочуть Китай
 під новий узять гніт.
Йде на останній бій
 капітал...
Чи ми готові —
 обдивись, спитай!
Лави
 за
 лавами
 струнко
 ідуть
Їх об'єднав усіх
 визвольний труд.
Кажуть суворо:
 „Стій, не чіпай
Кров'ю залитий
 трудящих Китай!“
Кажуть спокійно:
 „Ми стоїмо!
Ми стережем
 ХТЗ,
 АМО,
Техніка, зброя
 у нас в руках,
В'ється у небі
 сталевий птах...
Їх тисячі
 линуть вгорі,

Серце радянське
 мотором горить...
Наші то руки
 скували його —
Кинуть, як треба,
 на панство огонь!"

Поклик лунає —
 стань у свій ряд
На оборону
 республіки Рад.
Чи ти готовий —
 все перевір.
Чіткіше — рухи!
 Гостріше — зір!
Пильність, увагу
 усю напруж!
До перемоги
 к р о к о м
 р у ш!

1931

ЕСКАДРА КОЛО АБХАЗІЇ

Прозорий день за морем погаса,
І море стало тихе і прозоре,
Хмарина, наче білая коса,
Пливе туди, де дальні мріють гори.

На обрії невидана краса:
Там кораблі туманять димом море,
Спокійно ріжуть водяні простори,
Мережать сині небеса.

Проти війни, проти насильства й глуму
Над водами блакитними Сухуму
Лунають співи голосні.

Із крейсера „Червона Україна“
Братерський спів на берег лине:
„Працюй, твори, спокійна будь Апсни!“¹

1929

¹ Апсни — назва Абхазії абхазською мовою.

ПЕРШОТРАВНЕВА ЛИВАРНИЦЬКА

Ливарному цехові заводу „Серп і Молот“

Ударними дорогами
Четвертий рік іде —
Зустріньмо перемогами
Першотравневий день.

Колони наші струнко йдуть,
Ударники — вперед!
Хто ще не став на нашу путь,
Хай приклад з нас бере!

Вже на ланах колгоспівських
Туркочуть трактори —
Дамо туди ми досвід свій,
Ударницький порив.

Ми точно виконаймо план,
Конвеєр радісно гремить, —
Щоб хліб зібрав колгоспний лан
Дамо машини ми!

Не знають слова „спокій“
В ливарному цеху —
Щільніш набий опоки,
Пильніш залий чугун.

Землею повні бункера,
Опоки шерегом ідуть,
Заливників залізний ряд
Їм ждати не дадуть...

Ми робимо машини
На вільний, мирний труд,
Та ворог неупинно
Готує нам війну.

Та ми зумієм перелить,
Як треба, в зброю наш метал,
Бо всіх трудящих на землі
Одна з нами мета.

Зумієм обрубати ми
Не тільки в обрубній,
А кожні хижі лапи
Фашиста на війні.

Зумієм міцно в руки взять
Гвинтівку й кулемет —
Надіти вчасно протигаз
І йти на бій вперед.

І ми дівчата в шишельнім,
Як сурми засурмлять,
Роботи не залишимо,
Й зуміємо стрілять.

Вагранник в зорях із огнів
Налле чугунну кров —
В огнях металу і боїв
Він ріс, і піде знов.

У племінному гарті
До дальших перемог
Веде нас вірно партія
І кличе комсомол.

Стій на сторожі, не спускай
Руки з машини і курка —
Без браку форми заливай,
Хай міць зроста дзвінка!

1932

ЗАЛІЗНА РОТА КОМУНИ

Щоранку їду я на „Сerp і Молот“
Із молодечої комуни. Сонце
Б'є на будівлі, на жита, комбайни, трактори,
Навколо — молодь, гоміплива й свіжа.
Я — з нею.

Ми дивимось на наші:
ХТЗ,
Турбінобуд,
комуна
Сталіна,
радгоспи,
ферми...

Пливе під вікнами чудова панорама:
Без меж лани (ми вчора в вихідний там працювали)
Над нами — літаки в стрункім розльоті...
Як крейсер — лине ХТЗ назустріч,
Димить за нами у борах ЕСХАР,
Нас зустрічають з ХТЗ
Стальних його дітей колони,
Сплетінням корпусів гуде Турбінобуд,
Гранчастим дахом п'є ранковий день,

І ХЕМЗ іскриться синіми огнями...
Росте наш Харків—бойова столиця:
Він досягнув до ХТЗ,
Він хлюпає вже в берег нашої комуни,
Він розростається й росте — фортеця індустрії.

Ми їдемо...

 Зі мною молодь --- свіжа, сильна,
Зі мною — комсомол...
Читаємо газети, розмовляєм. За півгодини праця...
Варстати теплі ще — чекати нас не будуть
Ні миті, ні хвилини...

Читаємо газети:

„У нас і в них“... Газету ілюструє
Дорога велетнів, що нею їдем.
„Зібрати урожай без втрат“. Бригади
Поїхали з заводу на село на допомогу,
І наші комунари з ними. Вчора
В колгосп „Петровського“ ми принесли дарунок
До жниварок деталі. Одлили їх
Понадурочно комунари. Радо
Колгосп прийняв... Машини загуричали
І ранком бачимо — зросли рядами копи.
Стернею пахне в вікна. Ближче й ближче
Димить, як крейсер, ХТЗ.

„Женева“

Хитрує з закликком „до зброї“ на устах
І слухає у злобі зледенілій,
Слова Літвінова, що їх луна — на цілий світ.

Женева

снує тетета спритними руками,
Серпанком прикриває голизна...

Дарма:

Масні, криваві плями проступають,
В них обриси війни

І лиш — війни.

І бачимо ми стріл її вістря —
На ХТЗ, Турбінобуди, Дніпрельстани,
На молодь цю, що їде працювать,
На все, що в ненависті і любові
Сплелось з ім'ям СРСР.

Такі у нас розмови і думки —

Читаємо, говорим, дієм —

І чуєм подих на лиці війни
Задущний, гострий.

Що ж? Ми готові.

Оці веселі усмішки, засмагли руки,
Червоні хустки, ця свіжість, пал і юність —
Ми є залізна рота нашої комуні,

нашого заводу.

Нам мудрість військова знайома. Ми
Щодня надвечір ідемо у бір стріляти,
З нас кожен буде снайпер. Кулемет
Ми вивчили. І норми ГПО
Здали. І знаємо
І суть, і значення й майбутнє
Класових війн і наше місце в них.

Шикуйсь, залізна сотня ТДО Авляхему.
Будуй завод-фортецю. Жди
Наказа чітко, і спокійно, й грізно.

І я — боєць цієї сотні. Умію
Зібрати й розібрати кулемет,
В мішень улучити і вибить двадцять три
З двадцяти п'яти можливих. Учуся...
Знаю своє місце й обов'язок. Коли вдарить
Огидний, неминучий грім війни,
Я стану в лави, влучу п'ятдесят
З п'ятдесяти можливих — із гвинтівки, кулемета,
І словом — зброєю поета. Воно повинно
Раниди разюче
І вбивати на смерть.

Приїхали... Нам „Серп і Молот“
Дихнув ливарним гаряче і терпко.
Влились у браму, разом з тисячма
Таких, як ми.
Завод-фортецю
Збудуємо, й не віддамо
Нікому те, що збудували і будуєм.

1932

ГВИНТІВКУ ВЗЯВ — УМІЙ ВЛУЧАТИ

З Степана Щипачова

I

Пришаються хай багачі
Бронзою герба, —
на полі й фабриці кричить
мовчання на губах:
не наш, чужий нам, має
над Бельведером стяг!..
І в Гродно і в Познані
катівень тьма зроста.

Гримлять в дверях сумних ключі.
Вирок — розстріляти...
І лине пісня шляхтичів
про Польщу — „їхню матір“.

Гудзики на парад
до блиску натирай.
В касарні під ренжир солдатів
пресують унтера.

На побігеньках у старших
в Варшаві ждуть наказу.
Чужим свинцем патронташі
набиті до одказу.

Солдати підуть на війну —
радійте генерали,
і пісеньок нових почнуть,
яких ви не чекали:

Гвинтівку взяв — умій влучать:
бий буржуїв!
Фашистів бий!
Нам більше нічого втрачати
крім власних ланцюгів.

II

Куди не глянеш — скрізь дірки;
сиди, латай, підлатуй.
Щоб знов у військовий мундир
Європу всю убгати.

Під барабани, на парад —
роти, ескадрони.
Французьких інструкторів ряд,
румунських блиск шевронів.

Блакить сувора і граніт,
ліси нависли хвоями.
Там фінський вартовий стоїть
з французькими набоями.

Париже, сам не пізнаєш,
коли чоло підводиш,
обличчя змучене своє
від газових заводів.

Є і свинець, і сталь, і мідь,
вогонь, тротил і газ —
на мертвяках не полічить
сталевих сірих касок.

По чорних спинах,
по чолу
стікає піт солоний.
Замуштрували на пляцу
колоній батальйони.

Невже умовлять, як ягнят,
мільйони йти до бою?
Французький пролетаріате,
слово за тобою.

Гвинтівку взяв — умій влучати:
бий буржуїв!
Фашистів бий!
Нам більше нічого втрачати,
крім власних ланцюгів.

III

I Болдуїн і Сноуден
за одне стоять.
Погрожують з дредновтів
Британії гармати.

Надійний вартовий століть
високих баришів —
закутий в панцер флот стоїть
„володарки морів“.

Його здобутків не злічить,
вони із ним зростали, —
та вбогість злиднями кричить
на лондонських кварталах.

В очах стоїть сліпа імла:
роботу б де дістати —
біля зеленого стола
вербують у солдати.

Потрібні Англії вони.
І невблаганним звірем
лягає косо тінь війни
од панцерників сірих.

В Женеві торг. З промов хриплять
там лицарі розбою...
Англійський пролетаріате,
слово за тобою.

Гвинтівку взяв — умій влучать!
Бий буржуїв!
Фашистів бий!
Нам більше нічого втрачати,
крім власних ланцюгів.

IV

Над Азією ранок встав.
Де сопки і піски,
суворо зціплені уста,
розріз очей вузьких.

Зібрали, поголили всіх —
і не пізнати в мундирі,
хто каменяр, а хто носій,
хто з фабрики текстилю.

Зросив лани, де виріс риж,
дешевий піт японців.
Пишниться імперіялізм
в прапорах, шитих сонцем.

Жовтіє мілина Янцзи, —
поржавлена сокира.
Давно дредновтів язик
засвоїли банкіри.

В повітря — склепи і форти!
Нехай живе війна!
Щоб у японські йшла порти
Манджурії сировина;

Щоб від війни — агонії
без ліку скрізь калк,
в Китаї і в Японії,
лунав скрізь болю крик.
Солдати! є всьому кінець —
в патронах бережи свинець!

Гвинтівку взяв — умій влучать!
Бий буржуїв!
Фашистів бий!
Нам більше нічого втрачати,
крім власних ланцюгів.

В рушниці кулі вкладено, —
нехай земля гримить!
І Маркс писав, що маєм ми
завоювати весь світ.

НА МАЙДАНІ ДЗЕРЖИНСЬКОГО

Харків росте..
Гримить Дніпрельстан.
Турбіни працюють
розмірено і точно.
Щодня індустрія
міцніє і зроста,
Людей нових
і час новий
обгочує.
Углиб,
ушир,
у синю висоту
Росте столиця
свіжими будівлями,
І ріжуть тьму,
колишню, густу,
Огні
прожекторів
мечами
дивними.

У захваті,
напруженні,
в димах,
В огнях і прапорах
здіймається столиця —
Крицевих її крил
розмірений розмах
Не хоче
в льоті
зупинитись.
Осінім повітрям
дихає майдан
Нечуваного простору
і сили —
І символами
вільного труда
Будинки
навколо
обступили.
Сюди,
де дихає сосна
нових трибун,
Вливається
творців його
бурхливе море —
І літери
ЦК
КП(б.У

З простолінійних
 стін
 проречисто говорять.
 Артерії вулиць
 стрілами біжать,
 Туди, де
 ХТЗ
 і ХЕМЗ,
 і „Серп і Молот“ —
 Ідуть вони
 на жовтневий парад.
 І прапори вгорі
 ведуть розмову:
 Ми збудували місто,
 горде і ясне,
 Ми можем все
 здобути й збудувати —
 Переорать
 цілинний, дикий степ,
 Пустить у рух
 могутні агрегати.
 Ідемо ми вулицями
 нашої снаги —
 І чуєм
 необмежені простори...
 Встають в уяві
 велетні — плуги,
 Що земну
 кулью
 переорють.

Встають в уяві
 обриси будов,
 Де силу сконденсовано
 сторіччів —
 І робітництво все
 на всю землю
 гудок

 До праці весело
 покличе.
 Майдан
 розступився,
 майдан
 нас прийняв,

 Мов символи,
 будинки обступили,
 Ще скільки
 в класі нашій.
 моці й огня,

 Невичерпаной
 скільки ще сили!
 І пісня будівнича
 ясна й дзвінка

 Летить
 понад містом
 і полем,

 І літери чіткі
 на будинкові ЦК
 Пояснюють усе,
 що є навколо.

Майдан диха прѠсторо
 співом надій,
 Мов прапори,
 будинки обступили,
 О, скільки у нас моці,
 у класі молодім,
 Невичерпаної
 скільки ще сили!

7. XI. 1932

ДИМ НАД ХОРТИЦЕЮ

ФРАГМЕНТИ

ПРОЛОГ

Залізним кроком дні ідуть
Над нашим бунтівливим краєм.
Святкує перемогу труд —,
Вінком новим чоло вбирає.

Там, де ланів одвічний спокій,
Засяє невиданий день —
Вкраїну в синьозорі роки
Дніпро закований веде.

Як тепло жити всім нам стане
Од холоду закутих хвиль,
Коли бетони Дніпрельстану
Могутнє серце оживить.

Помчить електрокров по жилах,
Як думка, в села полетить...
Нову, непереможну силу
Під небом понесуть дроти.

Яка краса скрізь забуває,
Який ще небувалий спів!

Між селами — огні трамваїв,
Завод — без диму й димарів.

Земля відкриє своє лоно,
Нове зерно дасть тихий степ —
Країна дика, невгомона
Електрикою проросте.

Плуги без тракторів, машини,
Де сила схована Дніпра —
І над порогами України
Трансатлантичний пароплав.

Ідуть вперед чудесні роки,
Плетуть пасмо нових поем —
Сьогодні, Дніпре наш глибокий,
Тебе ми з працею скуєм.

ОЛЕКСАНДРІВСЬКЕ — ЗАПОРІЖЖЯ

Запоріжжя!
Не згадка ти
давня,
Не романтика
диких атак —
Зміст новий
в тебе вкладено,
І виглядаєш ти
так:
Серед ступу
безмежного —
крапка червона:
Не даремно
червоні
у тебе дахи!
Коло тебе —
брат із бетону
Виростає
з Дніпрових
хвиль.

І лежить
 упокорена Хортиця,
Ще мовчить,
 ще сняться їй сни,
А над нею вже
 весело котиться
З „Комунара“
 дим
 голосний.
І Дніпро
 свої руки-затоки
Пожадливо
 до міста
 простяг —
Невідоме,
 сліпуче око
Ріже промінем
 тьму
 з моста.
То чаклун новий
 озирає
Володіння
 просторі свої,
Його погляд
 тремтить,
 шукає
Там
 у синій,
 у чорній млі.
Там,
 у сивих, древніх туманах

„Романтична“
країна
встає —
Загорається
дивний ранок,
Електричний
займається день
Запоріжжя —
не давній спомин
Про романтику
диких
атак —
Запоріжжя —
індустрії гомін,
Запоріжжя —
революції
факт.

ЗОРІ ІЗ ТЬМИ

Ніч. . Золотяться огні...
Гроно огненне в степу
Сяє, мигтить в даліні,
Манить у радісну путь...

Зорі упали на діл,
Зорі горять і дзвенять:
В геометричні ряди
Мудра рука їх сплела.

Є візерунок і план
В переплітанні огнів —
В млі мерехтить Дніпрельстан —
Символ невиданих днів.

ДВА БЕРЕГИ

Лівобережжя, Правобережжя —
Старі слова, та новий зміст —
Крицевим плетивом мережив
Єднає їх Кічкаський міст.

Вночі і лівий і правий берег
Не наглядяться ніяк в Дніпро —
Старому сняться далекі ери,
Майбутнє сонце, забута кров.

Нід ним чадять, курять димами
Нові споруди нових віків,
І спів тонкий пряде динамо,
Вплітає пасмо в гомін гудків.

І берег лівий, і берег правий
В змаганні б'ються за перший ряд,
І крізь електрики заграви
Горить над лівим вгорі зоря.

Вона горить, ясніє й кличе
До перемог бетонних битв —
І з кожним днем все вище й вище
Сплетіння кранів блакить різьбить.

Її шукають жадібним оком
Герої темпів світових,
І кожний берег зідхне глибоко,
Коли горить вона не в них.

Які поеми, з якої сталі
Переплітає несхибний план —
Перемагає, в огнях зростає
Непереможний Дніпрельстан.

РОМАНТИКА І РЕАЛЬНІСТЬ

А вночі над Хортицею тіні —
їх в чаду ховає сивий дим:
Сивоусі лицарі України —
В трьохсотлітнім поросі діди...

Б'ють вони в таємні тулумбаси...
Та дзвенить

і закликає

сталь —

Од Карпат

до димного Донбасу

Чорна рада

суне,

вироста.

Чорна рада

радить дивну раду —

І гримить

з камінної гори

Невблаганна

дика канонада

І свердлів

неугомонний крик.

І летять в повітря
 сиві скелі,
 Розступається
 покорена
 вода,
 Дивний,
 велетенський
 келих
 Переповнюється
 захватом
 труда.
 Щелепи страшні
 гризуть і трощать
 Як оріхи,
 міць стотонних брил,
 І здивований
 вчуває древній острів
 Спів споруд нових
 і лет
 крицевих крил.
 І од рук
 непереможних кранів,
 Од огнів,
 од скрежету машин —
 Розтають у мареві тумани,
 І зникають
 у далеку синь.
 Б'ють уперто вслід
 новітні тулумбаси,

Крешуть іскри
із каміння її криць –
То привітом
Штерівка з Донбасу
Шле пасмо
братерських блискавиць.

АГРОПІСНЯ МАЙБУТНЬОГО

Лине струм із Дніпрельстану,
По дротах дзвенить.
Лан в ранковому тумані
Про майбутнє снить.

Ні посухи, ані зливи
Не страшні землі —
Друг могутній, незрадливий
Там у синій млі.

Б'ється чітко його серце
В музиці динам,
Нечувана сила лється
По дротах ланам.

Ні богів, ані півбогів,
І чортма чортів —
Над майбутнім перемога
В музиці дротів.

Ось зійшлися, напилися
Дивної снаги,
І у землю уп'ялися
Електроплуги.

В тиші, спокою страшному
Степ пройшли рудий.
Незнайома їм утома,
Невідомий дим.

Зачарованим загоном
Сівалки ідуть.
Штучний дощ з грудей бетонних
Кропить їхню путь.

І горять, як в павутині,
Електросонця —
На роботу третя зміна
Вийшла дружньо вся.

Дні ідуть такі, як ночі,
Ночі, наче дні...
Ниво, коли ми це схочем,
Мушиш темп змінити.

.
Колоситься дивна нива
Без країв і меж.
Друг могутній, незрадливий
Її стереже.

В непомітнім братнім струмі
Сили дивні мчать —
А над всім стоїть в задумі
Постать Ільїча.

ДНІПРЕЛЬСТАН ЗБУДОВАНО

Республіка святкує перемогу.
Труд
Встає у величі
урочистій і простій.
Турбіни
стримано й напружено
гудуть,
І місто дихає нове
у дивнім зрості.
Стихію скорено.
І стиснута вода
Горить
потужністю
нечуваних енергій –
І Дніпрогес,
як наша класа
молода,
Єднає
із Донбасом і степами
чулі нерви.

Дуга
перетяла Дніпро.
Кипить
Веселками
вода
у димовім
каскаді—
Вона
не може зупинитись
ні на мить:
Наказано їй:
в точнім плані
працювать
і падать,
Й служити
класі
пружній,
молодій,
Поїти силою
заводи,
шахти,
домни,
Стурбовано
і радісно
гудіти,
Й ніколи
не бувати стомленою.
Кічкас —
на дні.
Моста його—не відшукати.

Яке ж тут озеро
широке
розлилося!
Воно напоїть
спрагу агрегатів,
І славу перемоги
по всім світі
розголосить.
Все в ясності,
в величній простоті
Закінчено,
що мудро заплановано,
І висяться
мережива
і станції
і домен
і нових мостів
Непереможними
будовами.
Трамвай летить,
де сивів дикий степ,
І іскрами
вітає синіми.
Усе кричить,
як ми ростем,
ростем,
Як ми берем
за темпом більший темп,
І росту нашого
ніколи
не зупинимо.

П У Л Ь Т

Із кубів сірих складено будову
В простій доцільності, в вибагливій красі
Тонкі дроти, заховані, нервові
Сюди плазують звідусіль.

Блиск чистоти машинної в кімнаті,
По стінах — дивне сплетення сузір,
І мерехтіння їхнє розпізнати
Пильнує точний і уважний зір.

Тут тихо... І напруження в цій тиші...
Здається, чуєш дихання реле,
І кожна лампка світлом різним дише,
Нотуючи все добре і все зле.

Так, таємниці прості в пультах,
Огні — це нерви велетенських сил,
Що людським розумом і працею закуті
В бетони й дрiт, що мчить в безмежну синь.

І не здригають навіть стіни
Від руху титанічного турбін —
Титана кожного рука мала зупинить
І рухом точним знову кине в бій.

Розмірено, у формули убогато
Дніпровий шал, безумство буйних вод —
На мрамурі: рубіни агрегатів,
І тиск води, й Петровського завод,

І спрага шахт далекого Донбасу,
Що п'ють енергію Дніпра,
І міста пульс, і плин нового часу,
І лан, що дивну силу в серце забира...

Без помилки, вагання, чітко й точно
Керує всім тверда й міцна рука —
І ріжуть млу століть уважні мудрі очі
Вождя — більшовика.

Минулу тьму, майбутні п'ятиріччя
Прорізав струм на березі Дніпра —
Титан німий на всесвіт лунко свідчить,
Як чітко пульт працює наш —
Пульт Спілки Рад!

1932

Ш Л Ю З

І

Ніч горить, як жало автогена.
Ні на мить не засне Дніпрельстан...
Синім димом над озером Леніна
Передсвітній в'ється туман.

І в пітьмі, голубій і прозорій,
Ніби дивний корабель,
Боевим огневим дозором
ГЕС осяйна між хвиль пливе.

Не стихає могутній рокіт,
Невблаганне падіння води...
Перше травня тридцять третього року
Іде кроком своїм молодим.

Ніч летить... Неповторна ніч...
В чорнім плетиві тросів і шлангів—
Торопку нютувальницьку річ
Вибивають пневматики владно.

Автоген перерізує сталь,
Циклопічно ворущаться крани...

Синій меч тремтить, вироста
І напружену темряву ранить.

Ніч горить, така скоро й суха,
Бліднуть зорі на сірому сході,
І у камері першій зідхають
Дисципліною сковані води.

Ніч згорає... Роботі кінець...
Підготовано все до бою—
Розгориться іще один герць
Між людиною і водою.

Буде ще здобуто щабель
Більшовицького плану...
ГЕС пливе, як в огнях корабель,
І застигли в чеканні крани.

II

Сонце вдарило враз гаряче,
Наше сонце, першотравневе,
На майдани, залиті кумачем,
На Дніпро у сивому реві,
На споруди дивних чудес,
На безслідність порогів занімліх,
На безмежність новітніх плес,
На людей, що усе це створили.

Співи травня і грім гармат,
І слова урочисті присяги—
Дніпрельстану пролетаріят
Йде під Леніна й Сталіна стягом.

Чітко падає в тишу лунку
Більшовицьке гартоване слово:
За кордоном посвисти куль,
Робітничої бризки крові,
Безробіття розпач глухий,
І фашистівських зграй сваволя,
І прокльони із уст сухих,
І підпілля напружена воля.

А у нас—та навколо глянь,
На розкриті республіки груди:
Зріс на наших очах Дніпрельстан,
Виростають Магнетобуди.

В переможному русі гримить
П'ятирічок хода могутня—
І в турбінах вода кипить
Більшовицькою волею скута.

І радіє весняна земля,
На творців міста, греблі і шлюза.
Імена їх дзвенять і гримлять
По просторах всього Радсоюзу.

І з ясним посивілим чолом
Їх вітає товариш Петровський,
Кого любить завод і село,
Хто із Леніном поруч боровся...

Голос молодо й твердо луна...
Серце б'ється напружено й часто—
Дніпрельстанівська йде весна
„Вулицею ентузіастів“.

III

Заливають люди голосним потоком
Пагорки й дамби, греблю і мости.
Розцвітають дерики, і дніпровий рокіт
Ніби у здивованні притих.

Скелю „Сагайдачного“, де розбиті брили
Обмиває тиха, скорена вода,
Буйними, яскравими квітниками вкрили
Свідки і творці непереможних дат.

Співи й грім оркестрів ні на мить не мовкнуть,
Очі задивилися униз:
„Софія Перовська“ й „Двадцять п'яте жовтня“
Там в чеканні спільнім братньо обнялись.

Софія Перовська! Ти, що динамітом
Із народовольцями йшла крушить царат,
Ім'я твоє завжди буде пломеніти
З тьми царських тортурів, шибениць і грат.

Та огненну дату--Жовтня двадцять п'яте
У тисячоліття грізно записав
Збройною рукою ти, пролетаріате,
Що тепер твориш щоденні чудеса.

Перемог нових ясніє дивне коло,
Спомини сплітаються, числами горять—
Скрізь ти, революціє, говориш навколо
Символом імен і незабутніх дат.

...Прогули гудки... Здрігнули пароплави,
Зараз розпочнеться історичний рейс—
На борту ударники, обвіяні славою,
Імена їх знає Радсоюз увесь.

IV

Одчиняються ворота. Крізь сотні тисячоліть
Йде висока, неповторна, урочиста мить.

Одчиняються ворота... Пароплав рушає, йде —
Розцвітає в дивні барви більшовицьких весен
день.

Одчиняються ворота... Чітко лине біг хвилин—
Соковитий і глибокий їх напружености плин.

Одчинилися ворота. Тверда, впевнена рука
Їх створила і розкрила—міць руки більшовика.

І в бетоннім коридорі пароплави йдуть, гудуть,
Їх приймає, зве і манить у боях здобута путь.

V

Крицю стотонних воріт
Стиснуто міцно і туго—
Давить на них згори
Велетня скута напруга.

Та з невидимого дна
Буйно і глибоко дише
Скованих вод глибина—
Вище здіймається, вище.

З подихом кожним її
Вгору йдемо ми, вгору —
Бачим Дніпра буревій,
І придніпров'я простори.

Ось ми уже стоїм
Межи землею і небом,
Манять диханням своїм
Стіни бетонні до себе.

Ні, це не казка, не міт,
Це молода наша дійсність
Буйним каскадом гримить
Неповторимої пісні.

Ні, це реальний факт:
Спокій холодний шлюза,
Вод його ритм і такт,
Сіра бетонів блуза.

Діло більшовиків,
Сила стальна колективу —
Крок п'ятирічок лункий,
Нашій лиш класі властивий.

VI

Червоних прапорців німа вгорі розмова,
Короткої команди блиск —
І знов стотонних брам крицеві брови
Спокійним рухом розійшлись.

Веселки грають в водяному димі,
Ми ідемо на висоті новій —

Нас голосами молодими
Віта стотисячний прибіі.

За нами чітко в небі синім
Ізсовується знов воріт гігантська тінь...
Холодні й вогкі обступили стіни,
І ми немов в колодязі на дні.

А перед нами ще величніша споруда,
І чуєм, як вода мільйоном тони лягла,
Натиснула, прорвати хоче груди,
Аж пада білий піт із чорного чола.

Але вгорі—там Гайдаєнко й Щедрин
Наказують німим вселінням рук—
І дно води захвилювалось щедро
І подихом новим повий підносить рух.

І знову ми вгорі... І на творців будівлі
Травневе сонце знову прозира,
І замовкає вод падіння,
Коли лунає знов стотисячне ура.

...Хвилини йдуть в напруженому ритмі—
І дивляться на діло рук своїх
Михайлов, Веденєєв, Вінтер—
Стратеги Дніпрельстанівських боїв.

VII

Хвилини йдуть, як бій ста тисячі сердець,
Як тільки можуть тут, на Дніпрельстані..
Вже наближається останній ґерць,
Вже пароплави—в камері останній.

І враз — немов застигло все на мить...

Напружено

одстукує

годинник.

Чи серце то стотисячне гримить

Так голосно,

так чітко,

так невпинно.

За брамою останньою — там верхній б'єф,

Там розлилося Ленінове озеро, —

І велетенський пульс удари б'є

У тиші передгрозівій.

Щілина...

Просвіт...

Й перетято враз

Червону стрічку...

Розійшлася брама —

І вибухом стотисячне ура

Знялося над новими берегами.

І закричали радісно гудки,

В симфонії могутній розлилися...

На скелях понад озером стрімких

Бікфордовим шнуром

майнули

бистрі

блиски,

І враз рвануло грохотом рясним

Громохкого підривників привіту,

Грозою незабутньої весни
Десь оддало на Хортицьких гранітах.
І повним ходом, крізь гудки і грім
Виходить з шлюза „Софія Перовська“—
Стоять на палубі вгорі
Ударники з товаришем Петровським.
Під неповторний радісний салют,
Якому гребля й скелі древні вторять,
Вони на путь осяяну пливуть,
Де багряніють п'ятикутні зорі.

VIII

Ріжем озерну гладь
Нижнедніпровським флотом
Співи над нею гримлять:
Нас ні здолать, ні збороти!
З'єднано в трасу одну
Шлях між двома морями—
Стелеться дальня путь,
Вкрита новими огнями.
Там, де пороги гули,
Плесо рдбило заводи,
Криють нечувану глиб
Скорені й стихнені води.
Вище здіймайтесь огні,
Зорі ясні Дніпрельстану,
Сил тих нема, щоб спинить
Здійснення нашого плану!

Бий же у небо лункий
Спів Інтернаціоналу—
Де ті фортеці, яких
Більшовики б не здолали!

ІХ

Озеро Леніна склом непорушним лежить,
Берег далекий в промінні вечірньому гасне.
Пройдено ще одну грань, і до нової межі
Кличуть нас партії гасла.

Озером Леніна мірно іде пароплав,
Присмерк прорізали сині прожекторів стріли.
Подив захоплення йде з зачудованих лав
Тих, що це озеро дивне створили.

Ми над Кічкасом пливем... Він там на дні
Ліг як казкова колись Атлантида...
Ми пливемо у майбутнього зоряні дні,
Що п'ятирічками в даль дзвінку підуть.

„Чубар“ вітає гудком. Він з над порогів, що їх
вже нема,
Першого рейсу й на ньому тріпочуть знамена—
Синя над берегом враз загорається тьма
Гаслом коротким і словом під гаслом тим—
Л е н і н.

1—4 травня 1932
П п. „Софія Перовська“
Дніпрельстан

ВЕЛИКИЙ ДНІПРО

...У числах, Дніпре, ти, у кіловатах —
Твоя могутня сила в план ввійшла:
Тебе з тенет природи розкувати
І вивести на п'ятирічок шлях

Взялась рука пролетаря. Науку
Покликав він собі допомогти —
Трьох академій серце спільно стука,
Запалене огнем великої мети.

Тут об'єднались техніка і праця,
Наука і революційний гарт
І лєнінські слова про ГОЕРЛО іскряться
Над кресленням проєктів і сплетінням карт.

...В снігах холодних ранньою весною
Горять огнем і числа і слова —
І мерехтить реальністю ясною
Надмагістраль Дніпро — Нева.

Встають проблеми у стрункій системі.
Горять заграви електропожеж —
Читаєш карти, як поеми,
Як символ перемог, сплетіння їх мереж.

В єдинім соціалістичнім плані —
Великих розмахів, великих перспектив —
Ступінь лиш перший — гребля Дніпрельстану,
Прелюдія — турбінний його спів.

В промовах, картах, діаграмах
Вже проступають обриси споруд,
Що темами поем майбутніх стануть,
І в генеральний план, як велетні, ввійдуть.

На дно підуть болот і плавнів драгли,
Над ними флот прямує в Ленінград,
І кримський степ — сухий і спраглий,
П'є воду щедру із Дніпра.

Морелі ніжні й персики пухнасті
Ростуть, напоєні з Дніпрових вод —
Сплітає свій могутній заспів
Земля спланована, як велетень завод.

Весняні води у безумнім шалі
Не мчать. Їх жде упертий труд:
У водосховищах глибоких на причалі
Вони покорені наказу ждуть.

В холоднім сні стоять нові озера,
Що більшовицька їх звела на світ рука:
Розкриються тяжкі крицеві двері,
І повновода рине вниз ріка.

І магістральна велетенська траса,
Як дійсність, а не фантазійний сон,
Поміж двома морями простяглася
І Ленінграду шле привіт Херсон.

Вода таїла гніль і давній спокій,
Та п'ятирічками розкована вода —
Й по трасі многоводній і глибокій
Пливе у Ленінград донбасівська руда.

І кожну краплю мудрий план уловить,
Пошле туди, де треба працювати —
Дніпрові води перекине в Ловать
І ріки змусить потекти назад.

Рука в верхів'ях відкриває створи —
І в спраглі ріки рине вод потік...
Накреслене — залізна воля створить,
Задумане — одній скорить меті.

Стає на місці у системі сталій
І дисципліні кориться труда
Пульсація магнітних аномалій,
Де в надрах схована затаєна руда.

Лице міняють надрічні долини,
Нові зростають велетні міста
І одраховує свої сило-години
Енергія ясна, могутня й проста.

Нервова сіть річок малих і невідомих
Повніє, очищається, росте,
Флотилії швидкі й невтомні
Од моря і до моря ріжуть степ.

Коло Основи пароплави й барки, —
Дінцем — моторів буйна лине гра, —
Стає портом столиця наша Харків, —
Донбас п'є воду із Дніпра.

Ти, Дніпрельстане, частка лиш із плану,
Де кроки перемог ясніють і дзвенять...
Спливають з Сівахів задумані тумани...
На Півночі горить довічне сяйво дня.

Коло вузлів нечуваних енергій
Нові вузли індустрії встають,
Дроти еднають їх, як чулі нерви,
І креслять в небесах новітню путь.

.

Розкраять межі, ріки повертати,
Північну ніч перетворити в день --

Це можеш тільки ти, пролетаріяте,
І партія твоя, що впевнено веде.

І задуми такі здійснити —
Великих розмахів, великих перспектив —
Лиш можуть там, де Ільчеві заповіти
Ведуть на світлий шлях, до ясної мети.

10. III. 1933
Конференція Великого Дніпра,
Київ

БІЛЬШОВИЦЬКА ЧЕТВЕРТА

П Л Е Н У М

Куп'янському РПК, РКК КП(б)У

Лахматі кожухи, капелюхи кошлаті,
І твердий блиск очей, і мова без прикрас—
З полів колгоспівських зібрались делегати,
Більшовиків когорта ізійшлась.

Район в снігах, в дзвінкім, яснім морозі
Готується до зустрічі весни,
А ворог недобитий, тривозі
Ще щірить гніль зубів і про минуле снить.

Він визирає з ям, де загниває зерно,
З комор саботажу, з куркульських злісних хат—
Та тільки вже йому ні п'яді не поверне
Залізна міць рядів, що не верта назад.

Його масні сліди не зітреш скрізь одразу—
Вони туманять дні високих перемог—
І власницькі думки ще зміями пролазять
Шляхами хитрими й на наш колгоспний фронт.

Шляхи ці перервать, ворожий слід зітерти,
І дати хліб, соціалізму хліб,
Коли в смертельнім, у останнім герці
Два світи, дві системи ізійшлись.

Так виріка стальна нарада,
І заряжа на бій, на бій упертій знов—
І чітко кожне слово пада,
Схвильованих промов і мудрих постанов.

У цифрах невблаганних Осиківський—
Невтомний і розумний секретар—
У ясності одвертій, більшовицькій
Картину урожаю розгорта.

Він ніби бачить кожну бур'янину,
Й невивезений гній, і хиби МТС—
Один за одним факт упертій лине,
І сором і ганьба у декого росте...

Земля бригад, розцінок нові норми,
Щоб центром став робітник на ланах,
Турбота про коня, про якість його корму,
Про все, що нам несе колгоспницька весна..

Сміливі паростки надраннього посіву,
Яровизації реальні чудеса—
Встають в росі безмежні сходи сиві,
І зерном колос обтяжний звиса.

Все пленум п'є жадібно і уважно,
І факти сипле ще, і досвід додає—

Весна іде з чотирилітнім стажем,
Кує нові шляхи й нових людей кує.

Незборені, міцні і непохитні
Зібралися під гаслами вождів—
І линуть звідси вогневим привітом
Слова відданости і певности туди,

Де закінчив роботу інший пленум,
Де кожне слово на весь світ гримить—
І слухає і тут і там з портрету Ленін,
І бачить свій здійснений заповіт.

14.1. 1933
Куп'янка

ВЕЧІР У МІСТЕЧКУ

У прозорім повітрі дзвенить і твердіє мороз—
Над містечком димки—рожевіють і линуть і тануть...
Снігу срібний жалючий розсип
Забілів, засинів, розіслався ланами.
Прогуділи гудки у депо... З Вузлової
Чітко поїзд пробіг, чітко паром у небо дихнув
І спинивсь... І гукнув, ніби виклик до бою
Комусь кинув і жде, весь готовий стрибнуть
І помчатися вперед.
Вулицями крокує мороз. У дівчат
Загораються лица і очі блищать, хоч і іней на віях.
Десь санки з дітворою вже з горбика мчать.
Цвіт рожевий вже мерхне... Вулиці сутеніють...
Радпартшкольці один за одним: матраци переносять
В гуртожиток новий—їм не тільки учитись, а іноді треба
і спати...
Молодечий їх сміх в даль ясну йде дзвінким розголосом,
І морозні скалки б'ють в шибки і будинків і хат.
Десь
 два постріли!
 Що там?
 Жертви? Убивство? Страшна боротьба?

Так, іде боротьба...

Тільки інша, але запальна і іскриста:
Трактор тягне товариша хорого. Той сковзає назад.
Вибух газу і постріл... Рука тракториста
(Він в кожусі отой тракторист,
в рукавицях гігантських і в шапці вухастій)
Так рука тракториста бере за важіль,
І слухняна машина, зідхаючи гаряче й часто,
Крізь мороз і сніги урочисто гримить і біжить.
Хорій друг її буде у теплих цехах МТМ,
Де мотор стукотить день і ніч діловито,
Де в колонах готових на бії шум весняних поем
Чуле вухо вже може зловити.

Це буденний, звичайний наш вечір,
Як звичайні морозні обличчя юнацтва отут,
Як звичайний пленум вчорашній,
де теж про звичайні речі
Радивсь штаб більшовицький,
як в повії п'ятирічці зростають, ростуть
У огнях і морозах, у битвах з ворожим старим
Нові люди нових п'ятирічок. Ми будуєм
Небувале у світі. Але кожен ізвик,
Що він робить звичайну роботу, і нікого нічим не здивує.
Вечір... Будні.. Мороз.. Десь гуде, стугопить—
Дизеля напередіми спішагь в електровні.
Скрізь, увечері, вдень, в спеку, в зливу, мороз і сніги
Ми йдемо повнокровні і віри і радости повні.

15.1. 1933

Куп'янка

БІЛЬШОВИЦЬКА ЧЕТВЕРТА

День колгоспний дзвенить
Певністю й міццю ясною —
Подихом першим весни,
Готуванням до бою.

Люди ростуть нові.
Непереможними лавами
Йдуть завойовувать світ
Під прапорами—загравами.

Знищили плетиво меж
І перекроїли землю—
І виростають уже
Сходи невиданих зерен.

Їх в п'ятилітках кують
Домни, заводи, колгоспи —
Рештки колишніх пут
Рвуть вони в буйному зрості.

Власности путо старе
Вже лежить долі, розчавлене.
Села рванулись вперед
Кроками вдаль незвичайними.

В бої упертім зміцнів,
Рине могутнім потоком
Запал суцільних ланів
Дужим упевненим кроком.

Тягне безсило назад,
Та вже ніяк не поверне
Хитрість куркульська слизька
З оком її ненажерним.

З ям визира потайних,
Із бур'янів, з недосіву,
Кине єхидний сміх,
Чутку пустить злостиву.

Спалим зловісний бур'ян,
Знищимо геть, з корінням,
Спільний засіємо лан
Чистим, добірним насінням.

Люди нові ростуть,
Гасло над ними лине:
„Вище колгоспний труд
І бойову дисципліну!“

Вождь наш на всесвіт цілий
Чітко говорить і просто —
Має на спільній землі
Стати заможним колгоспник.

Стали на вірний шлях,
Нас вже на нім не спинити

Наша колгоспна земля
Добре повинна родити.

Кличе вперед іти,
Вбік не звертатъ ніколи,
Партії провід твердий
І колективна воля.

До перемоги іде
Сила колгоспна уперта.
Соком налився наш день:
Йде
 більшовицька,
 четверта.

РОЗМОВА З БРИГАДИРОМ

Репортаж із з'їзду колгоспників ударників

Він дививсь на екран. На екрані
Розгортався день знайомих подій:
Чиста хата. Зимовий ранок...
Сонця пасма на стінах руді.

— Це ж дивись, немов наша хата,
А ото ж достоту я,
Це ж мене сюди делегатом
Виряжа колгоспна сем'я!

Мерехтить синє світло прозоре:
Тоне день у проміннях ясних —
Із екрана німого говорить
Іван Павлович Колісник.

Ось він чисту вдягає сорочку,
Усміхається в хаті рушник,
І підходить маленька дочка
І сказати щось спішить.

Вона просить одне у батька:
— Як у Харкові будеш, тоді
Привези малесенький трактор,
Щоб сам рухався, сам ходив.

Батько голиться... киває рукою:
Щож, як треба, він привезе,
Хоч ще може машини такої
І не роблять на ХТЗ.

Все готово... Вийшли із хати...
Коні мчать... Ріжуть сніжну даль...
Потяг... Станції... І делегата
Вже вітає наш вокзал.

Фільм іде, а герой його поруч
Дивиться і додає,
Про своє колгоспівське поле,
Що хорошого в ньому є.

— Похвалитися нам ніби можна, —
Каже він в голубій темноті:
— Наш колгосп „Червоний неможник“
На Барвенковщині перша артіль.

Нас спочатку було тринадцять,
Та ми вірну путь узяли—
І ніхто вже не хоче повертатися
До закутої межами землі.

Ми державі здали на сто вісім,
І на засів готове лежить,

І на тому усі ми зійшлися,
Щоб ще краще робити і жить.

Про сім'ю мою? От школярка Ганна
В п'ятій групі... Буде агроном,—
Щоб подумати про це у врем'я давне,
Так і те здалось би сном.

Є у мене ще й менша—Віра,
Та ще ширший побачить світ—
Це ж вона на екрані говорила,
Що їй трактора треба й квіт.

Комсомолец—не хлопець—вогонь там,
Це мій старший син Степан,
Він на стайні... І таких коней
Не викохували і в панських степах.

Про мої трудодні?.. Ми з сином
Позмагались, і я перегнав:
В мене триста двадцять чотири,
В нього двісті дев'яносто два.

...І ховає теплу усмішку
Іван Павлович Колісник--
І кіно кінчає свою стрічку,
І екран ніби зовсім зник.

Ніби стіни театру розкрились,
І всі бачать-- в безмежних степах
Непоборна колгоспницька сила
У боях міцніє й зроста...

І всі бачать—більшовицька воля
Об'єднала Колісників,
І ніколи вони, ніколи
Не зійдуть з колгоспних шляхів.

29. II. 1933

РОБСЕЛЬКОРІВСЬКА

Шсня з'їзду

Над ланами віє вітер
Віє вітер весновій—
Робселькоре! Зерна літер
Сій в атаці бойовій

Вісняного вітру днями
Вже дано змаганню старт —
Найстрашніша буде пляма—
Незасіяний гектар

Йдуть нові в колгоспах люди
На великий перевал—
Хай нам прикладом всім буде
Делегат Юхим Коваль.

Як горіла власна хата,
Він не кинувсь, не побіг—
Він не давсь спровокувати,
Й громадське добро стеріг.

Нас в боях життя зростило,
Щоб нове життя цвіло,

Щоб перо наше кипіло,
Ненавиділо й пекло.

Крізь вікно сількора цілив,
Із обріза бив куркуль,
Та не склали олівці ми,
Не злякались хижих куль.

Він свою отруйну слину
І тепер в колгосп пускає—
Та її отруту спинить
Робселькорівська рука.

Наша критика жагуча
Має бути завжди й скрізь—
Ледаря нещадно влучить,
Щоб колгосп заможним ріс.

Тримай пильно, як багнети,
Гострі наші олівці!
Куркулівські рвіть тенета
Робселькорі бійці.

Гостро ріжуть наші очі,
Щоб усе наскрізь проїнять—
Слово просте вилить хоче
Більшовицьке почуття.

Нашу волю й міць уперту
Не зім'яти, не зігнуть..
Робселькоріє! четверту
Більшовицьку дай весну.

15. III, 1931

УДАРНИЦЬКА

Дні дзвінкі людей нових кують,
Клас іде в нечуваному зрості —
Тільки в нас перетворився труд
В справу
 чести,
 слави
 і героїства.

Наших рук завзяття молоде
Може все зробити і створити —
Чуєш, як турбінами гуде
Пал змагання, у бетони влитий.

Де горів безводний сум пустель,
Там Турксиб безмежний простір ріже,
Шириться, підноситься, росте
Пісня праці, сонячна і свіжа.

Де був степ, там сталь граніт гризе,
Виростають велетні — заводи,
І сталевий кінь із ХТЗ
Двадцятип'ятьтисячний виходить.

В нас чудес немає. Діло наших рук
У красі стоїть ясній і простій —
Це створив розкутий вільний труд,
Справа
 чести,
 слави
 і героїства.

Скільки нас в нестримнім русі мас
Радість зна ударної роботи:
Он Ізотову на здимлений Донбас
Тисне руку з під Москви Ізотов.

Під водою в глибині Дніпра
ДГЕС будує неутомний Оров —
Сила соцзмагання прозира
Фактами упертими говорить.

Ми б'ємось за міць своїх машин,
Ми не маєм спізень і прогулів —
Знаємо — розлючений фашизм
Нагартує отруйні кулі.

Знаємо ми, як болить йому
Наша сила, наша міць і розквіт,
Наш розкутий, наш могутній труд
Справа
 чести, }
 слави
 і героїства.

Засів наш на мільони га
Виростає сходами врожаю,
Ми у запалі ударницьких бригад
Соцзмаганням сонце зустрічаєм.

Знищимо навіки бур'яни
І куркульську злобу недобиту
В праці більшовицької весни,
Що в огні змагання оповита.

На нову ідуть, заможню путь
В пориві ударному колгоспи —
В трудовнях дзвенить розкутий труд —
Справа
 чести,
 слави
 і героїства.

Захід мерхне в горних туманах
В розпачі голодних демонстрацій
На заводах безробіття жах
І сваволя знахабнілих „наці“.

Там затиснув зуби робітник,
Йде в суворе у терпке підпілля,
Там зростає для боїв нових
Воля й твердість нестрашима, спільна.

Вона скине владу ржавих пут,
І фашизму привидів кривавих —

Стане й там розкутим, вільним труд
Справою
геройства,
чеси,
слави.

29. IV. 1933

ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЄ КВІТНЯ

Така доба в нас щедра і багата.
Вона летить в схвильованих віках
У гомоні могутніх агрегатів,
Що їх пустила в рух пролетаря рука.

Ми вирости в Жовтневому прибої,
Нас Ленінова партія вела
Спокійною і твердою рукою
Гартуючи змужнілість наших лав.

Країну вирвали з лабет середньовіччя
П'ятнадцять років. Хід їх не спинить.
Сміливо дивимось прийдешньому у вічі
І чуем п'ятирічок літ.

Йшли боротьби і перемог етапи,
І ми росли. І знов ВКП(б)
Покликала на дальший ступінь стати,
На вищий перейти щабель.

Слова були ясні, виразні й прості,
Але у їхній мудрій глибині

Відчули ми міць певности і зросту,
Якого гальмам не спинить.

Нові ростуть і виростають люди,
У їхньому потоці кожен з нас —
І вже звучить акордами прелюдій
Нове суспільство, де не буде клас.

Перемагаючи в боях уперту
Куркульську злобу й лютість навісну.
Більшовики ведуть четверту
Напружену ударницьку весну...

Піймати, втілити хвилини неповторні,
Боротися разом із усіма,
І перетоплюватися в п'ятирічок горні,
І дихати змаганням мас —

Боротися в цехах, колгоспах, руднях,
Пройнятися запалом нових людей.
І чути, як розкриті груди
П'ють сонячний і соковитий день.

Які ясніють перспективи,
Яких широких обривів огні
Нам, що живем в тривожні і щасливі,
Могутні й незабутні дні!

І дати живих людей. Живих, простих і теплих,
Що їх навколо бачимо щодня,
Що світ новий безстрашно й вперто клеплять,
Що кроки їх на цілий світ дзвенять,

Творців Магнетобудів, Дніпрельстанів,
Їх у віки живими понести
Без зайвої романтики туману
В спокійній правді і могутній простоті.

Писати правду. Правду без прикраси,
Без скиглення і вигуків „ура“ —
Брехні не знає наш незборний клас
І сміливо в майбутнє прозира.

Писати правду. Гостро і жагуче
Ненавидіти вміти і любити,
І ворога смертельно вміти влучити,
І з другом розділити радість боротьби.

Ні скигління, ні грому барабана!
Ні решток групової боротьби!
Йде правда в простоту сувору вбрана,
Складна, як складність нашої доби.

23 IV. 1933

ЗМІСТ

Три зустрічі

Три зустрічі	7
Вечірні тіні	12
Десятий Жовтень	13
Пісня трактористів	16
Привіт	18
Без меж	21
Школа	26
Густина	28
На Воронівських кручах	31
Злива	32
За біле золото	34
Місто Коцюбинського	37

Білорусь .

Сопячний день	43
Асіпбудівське озеро	45
Кордон	48
На прикордонні	49
А втопленик пливе по Віслі	51
Ти йдеш, старе село, з уяви...	53

Ми стоїмо на варті Дніпрельстанів

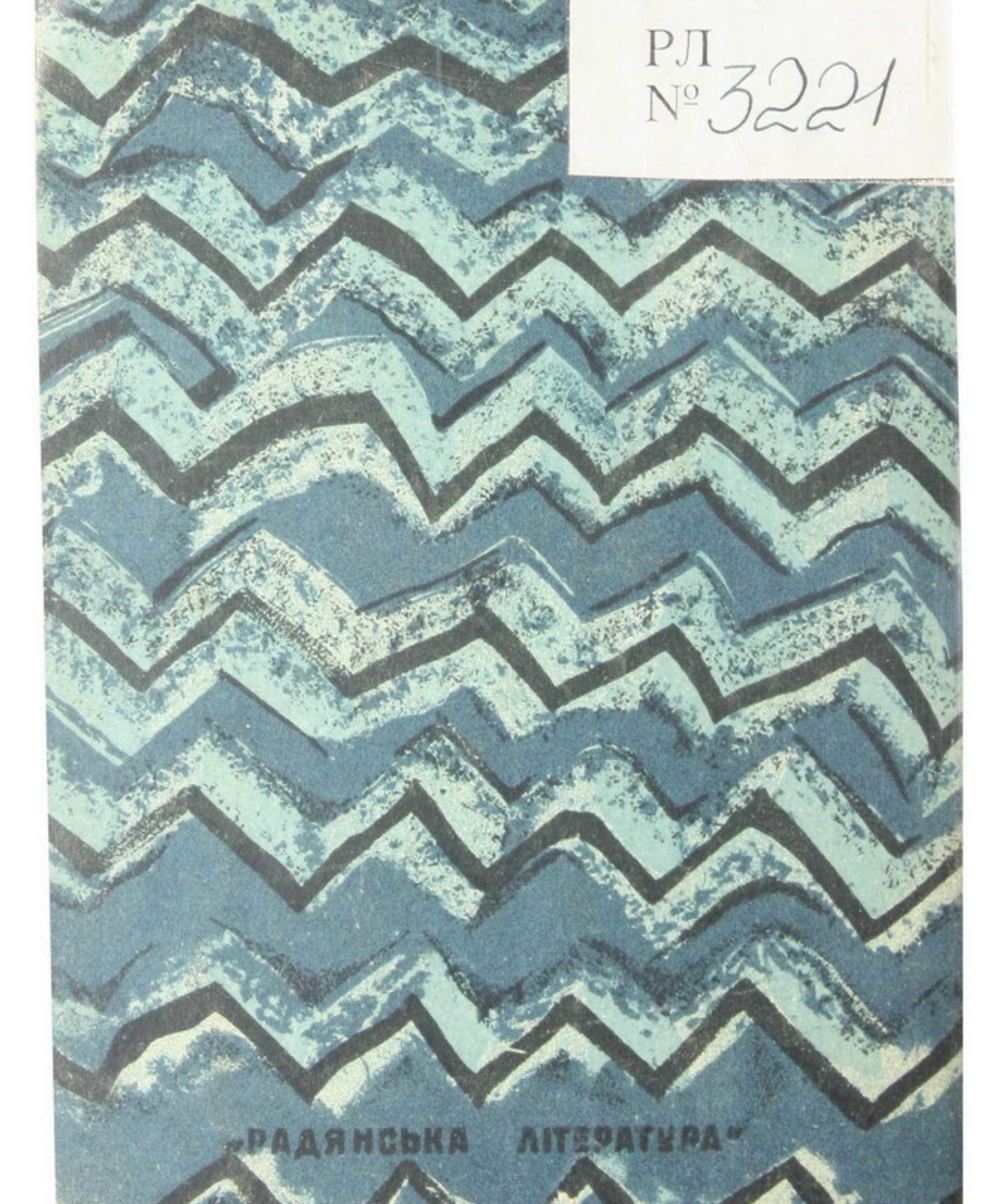
На порозі третього вирішного	59
Мобілізаційний марш	62
Ескадра коло Абхазії	65
Першотравнева ливарницька	66
Залізна рота комуні	69
Гвиґтївку взяв — умїй влучати	73
На майданї Дзержинського	79

Дим над Хортицею

Пролог	87
Олександрівське—Запорїжжя	89
Зорї із тьми	92
Два береги	93
Романтика і реальність	95
Агропісня майбутнього	98
Дніпрельстан збудовано	100
Пульт	103
Шлюз	105
Великий Дніпро	115

Більшовицька четверта

Пленум	121
Вечір у містечку	124
Більшовицька четверта	126
Розмова з бригадиром	129
Робселькорівська (Пісня з'їзду)	133
Ударницька	135
Двадцять трете квітня	139

РЛ
№ 3221

«РАДЯНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»